

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

30.06.2025

м. Дніпро

№ 54/15-рк/к

**Комунальне підприємство
«Самартеплоенерго»
Самарівської міської ради**

*[інформація, доступ до якої
обмежено]*

*Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали дослідження ринку послуги з постачання теплової енергії, проведеного Першим відділом досліджень і розслідувань,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії комунального підприємства «Самартеплоенерго» Самарівської міської ради (далі – КП «Самартеплоенерго», Підприємство), які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають типовим договорам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України - від 21.08.2019 № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» (зі змінами) (далі – Постанова № 830), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з постачання теплової енергії на території міста Самар Самарівського району Дніпропетровської області.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКОГО ДОСЛІДЖЕНО

- (2) КП «Самартеплоенерго» (ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація, доступ до якої обмежено]*, місцезнаходження: *[інформація, доступ до якої обмежено]*) здійснює діяльність на підставі Статуту, має самостійний баланс, рахунки в установах банку.
- (3) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Підприємства є постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (КВЕД 35.30).
- (4) Підприємство надає послугу з постачання теплової енергії відповідно до ліцензії на постачання теплової енергії *[інформація, доступ до якої обмежено]*, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг. Зазначена ліцензія є безстроковою.
- (5) Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Самартеплоенерго» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (6) Відділенням на адресу Підприємства направлено вимогу про надання інформації від 04.03.2025 № 54-02/861є.
- (7) Підприємством надано відповідь на вимогу про надання інформації лист від 19.03.2025 № 124 (вх. Відділення від 19.03.2025 № 54-01/944).

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (8) Визначення становища КП «Самартеплоенерго» на досліджуваному ринку здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України № 49-р від 05.03.2002, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (9) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (11) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є КП «Самартеплоенерго».
- (12) Конкретними послугами, які надаються Підприємством, є: послуга з постачання теплової енергії.
- (13) Таким чином об'єктами аналізу визначено:

- послуга з постачання теплової енергії;
- суб'єкт господарювання – КП «Самартеплоенерго».

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (14) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (15) У відповідності до пункту 4.2. Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації, та цін.
- (16) Послуга з постачання теплової енергії за споживчими характеристиками, умовами споживання та реалізації не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (17) Відповідно до пункту 4.4. Методики, Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (18) Постачальниками послуги з постачання теплової енергії є суб'єкти господарювання, які отримали ліцензію на провадження діяльності з постачання теплової енергії.
- (19) КП «Самартеплоенерго» провадить зазначену господарську діяльність на підставі безстрокової ліцензії на постачання теплової енергії *[інформація, доступ до якої обмежено]*, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг.
- (20) КП «Самартеплоенерго» надає послугу з постачання теплової енергії споживачам категорій: «населення», «бюджет», «госпрозрахункові» в межах міста Самар Самарівського району Дніпропетровської області (лист КП «Самартеплоенерго» від 19.03.2025 № 124 (вх. Відділення від 19.03.2025 № 54-01/944).

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (21) У відповідності з підпунктами 5.1 – 5.2 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (22) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (23) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність суб'єктів природних монополій, зокрема, у сфері транспортування теплової енергії.
- (24) Відповідно до частини 2 статті 5 Закону України «Про природні монополії» зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (25) Підприємство є суб'єктом природної монополії та включене до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами
<https://amcu.gov.ua/napryami/konkurenciya/arhiv-zvedenogo-pereliku-prirodnih-monopolij/zvedenyi-perelik-prirodnikh-monopolii-2025>
- (26) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (27) Окрім того, необхідною умовою отримання послуги з постачання теплової енергії є приєднання внутрішньобудинкових систем опалення об'єктів споживачів до теплових мереж КП «Самартеплоенерго», тому споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання цього товару до споживання іншого.
- (28) Таким чином, товарними межами досліджуваного ринку є послуга з постачання теплової енергії, яка, зокрема, надається Підприємством в результаті здійснення господарської ліцензованої діяльності.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (29) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (30) Отримання послуги з постачання теплової енергії можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську ліцензовану діяльність з постачання теплової енергії на певній території, на якій розміщені відповідні технологічні мережі до яких мають можливість приєднатись споживачі.
- (31) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з постачання теплової енергії, є територія міста Самар Самарівського району Дніпропетровської області, в межах якої розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Самартеплоенерго» (лист КП «Самартеплоенерго» від 07.03.2025 № 231 (вх. Відділення від 10.03.2025 № 54-01/800).

4.5. Часові межі ринку

- (32) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (33) Згідно з пунктом 1.3 Методики, часові межі ринку – це час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (34) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (35) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись як ринок товару із сталою структурою.
- (36) Постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2021 № 1022 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830» (далі – Постанова № 1022), яка набула чинності 01.10.2021, внесено зміни до Постанови № 830, зокрема до типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії. Відповідні договори мали бути приведені у відповідність до нових вимог.
- (37) Водночас, згідно з аналізом, проведеним Відділенням, КП «Самартеплоенерго» упродовж 2023–2025 років продовжувало укладати договори про надання послуги з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають типовим формам, затвердженим Постановою № 830 (зі змінами). Така практика свідчить про наявність сталої моделі договірних відносин, яка склалася саме у цей період.
- (38) У листі КП «Самартеплоенерго» від 19.03.2025 № 124 (вх. Відділення від 19.03.2025 № 54-01/944) надано копії чинних договорів, укладених у 2025 році, а також підтверджено публічне розміщення типового договору, редакція якого не відповідає вимогам Постанови № 1022. Інформація, що міститься в наданих матеріалах, свідчить про продовження застосування договорів з аналогічними умовами і в попередній період — зокрема, у 2023–2024 роках.
- (39) Таким чином, часовими межами досліджуваного ринку послуги з постачання теплової енергії визначено період з 2023 року по *дату надання рекомендацій* 2025 року. Зазначений період охоплює час, протягом якого: - КП «Самартеплоенерго» здійснювало постачання теплової енергії без змін у структурі ринку; - договори укладались на умовах, що не відповідають Типовим договорам, затвердженим Постановою № 830 (у редакції Постанови № 1022 від 08.09.2021); - відсутність конкуренції, технічна неможливість приєднання до альтернативного постачальника, а також сталість договірної практики свідчать про сформований ринок з незмінною структурою попиту та пропозиції.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (40) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

- (41) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (42) Ринок послуги з постачання теплової енергії характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, як то отримання ліцензій на здійснення господарської діяльності з виробництва теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, а також, наявність у суб'єкта господарювання в оперативному управлінні (власності, оренді) інфраструктури у вигляді цілісного майнового комплексу.
- (43) Окрім того, споживачі послуги з постачання теплової енергії, об'єкти яких розташовані в зазначених територіальних (географічних) межах та приєднані до теплових мереж, що перебувають у господарському віданні КП «Самартеплоенерго», не мають можливості отримувати цю послугу від іншого суб'єкта господарювання.
- (44) Отже, внаслідок наявних організаційних й адміністративних бар'єрів та технологічних особливостей надання послуги з постачання теплової енергії, вступ нових суб'єктів господарювання на досліджуваний ринок, який перебуває у стані природної монополії, є неможливим, що свідчить про відсутність потенційних конкурентів.

4.7. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (45) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (46) З урахуванням наведеного, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринкове становище КП «Самартеплоенерго» у період з 2023 року – *(станом на дату надання рекомендацій)* 2025 року має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуги з постачання теплової енергії в межах території міста Самар Самарівського району Дніпропетровської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Самартеплоенерго», оскільки у КП «Самартеплоенерго» немає на цьому ринку жодного конкурента.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (47) Відповідно до статті 6 Закону України «Про теплопостачання» державна політика у сфері теплопостачання базується на принципах забезпечення захисту прав та інтересів споживачів, взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне постачання теплової енергії та своєчасну її оплату, сприяння розвитку конкурентних відносин на ринку теплової енергії, встановлення відповідальності суб'єктів теплопостачання за порушення законодавства у сфері теплопостачання.
- (48) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- виконавець комунальної послуги - суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
  - житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
  - індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
  - споживач житлово-комунальних послуг - індивідуальний або колективний споживач.
- (49) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема з постачання теплової енергії. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема постачання теплової енергії.
- (50) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (51) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (52) Крім того, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (53) Статтями 7 та 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та виконавців комунальних послуг.
- (54) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та

укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.

- (55) Частиною сьомою статті 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з постачання теплової енергії надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з постачання теплової енергії, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (56) Постановою № 830, затверджені:
  - правила надання послуги з постачання теплової енергії (далі - Правила);
  - типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;
  - типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії;
  - заява-приєднання до індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії (додаток до типового індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії);
  - типовий договір з колективним споживачем про надання послуги з постачання теплової енергії;
  - типовий колективний договір про надання послуги з постачання теплової енергії;
  - типовий договір з власником (користувачем) будівлі про надання послуги з постачання теплової енергії (далі разом - Типові договори).
- (57) Відповідно до пункту 13 Правил надання послуги з постачання теплової енергії здійснюється виключно на договірних засадах.
- (58) Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (59) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (60) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (61) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуг, якщо такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (62) Фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг.

- (63) З огляду на зазначене, згідно з положеннями діючого законодавства надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (64) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. При цьому саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за встановленою законодавством формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (65) На виконання доручення в.о. голови Відділення від 26.02.2025 № 54-03/9-вд проведено дослідження ринку послуги з постачання теплової енергії, учасником якого є КП «Самартеплоенерго», та дотримання цим підприємством вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час укладання зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії.
- (66) У ході дослідження Відділенням проведено аналіз договорів, що укладаються КП «Самартеплоенерго» зі споживачами, а саме:
- публічного індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії, розміщеного на офіційному вебсайті КП «Самартеплоенерго» за посиланням <https://samarteplo.com.ua/site/view/abons>, укладеного зі споживачами категорії «населення» (далі – Публічний договір);
  - індивідуальних письмових договорів про надання послуг з постачання теплової енергії зі споживачами категорії «бюджет» та «госпрозрахункові», копії яких надані Підприємством листом від 19.03.2025 № 124 (вх. Відділення № 54-01/944 від 19.03.2025) (далі – індивідуальні письмові договори).

6.1. Результати аналізу Публічного договору

За інформацією Підприємства, станом на дату листа від 19.03.2025 № 124 Публічний договір укладався зі споживачами категорії «населення» шляхом надання заяв-приєднань та розміщений на офіційному вебсайті КП «Самартеплоенерго» за вказаним вище посиланням.

- (67) КП «Самартеплоенерго» у листі від 19.03.2025 № 124 надано для прикладу копії заяв-приєднань до Публічного договору, які наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1

№ з/п	Дата та номер заяви	Споживач	Адреса споживача	Опалювальна площа приміщення споживача
[інформація, доступ до якої обмежено]				

- (68) Інформація щодо аналізу умов Публічного договору та умов типового публічного договору, форма якого затверджена Постановою № 830, наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

<i>Умови Типового публічного договору (Типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії)</i>	<i>Умови Публічного договору в редакції КП «Самартеплоенерго»</i>	<i>Наслідки невідповідності умовам Типового публічного договору</i>
Розділ «Права і обов'язки сторін»		
Пункт 39 «Споживач має право»		
- на зміну розміру нарахувань за послугу з постачання теплової енергії у зв'язку із щомісячною зміною для виконавця ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії та надання послуги з постачання теплової енергії.	Підпункт відсутній	Фактична відмова Підприємства у зменшенні розмірів нарахувань при зменшенні ціни природного газу
Пункт 42 «Виконавець зобов'язаний»		
- змінити розмір нарахувань за послугу з постачання теплової енергії у зв'язку із щомісячною зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії та надання послуги з постачання теплової енергії відповідній категорії споживачів, згідно з вимогами Правил надання послуги з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України	Підпункт відсутній	Фактична відмова Підприємства у зменшенні розмірів нарахувань при зменшенні ціни природного газу

- (69) Як видно з таблиці 2, умови Публічного приєднання договору, розміщеного на офіційному вебсайті КП «Самартеплоенерго», не приведені у відповідність до умов Типового публічного договору, затвердженого Постановою № 830.
- (70) Таким чином, неприведення КП «Самартеплоенерго» умов Публічного договору на офіційному вебсайті Підприємства, у відповідність до умов Типового публічного договору, затвердженого Постановою № 830, звузило права споживачів та свою відповідальність, зокрема, зобов'язання щодо зменшення розміру нарахувань за послугу з постачання теплової енергії при зменшенні ціни природного газу, що може призводити до ущемлення інтересів споживачів. Такі умови можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

6.2. Результати аналізу індивідуальних письмових договорів КП «Самартеплоенерго»

- (71) За інформацією КП «Самартеплоенерго» (лист від 19.03.2025 № 124) кількість договорів, які діють станом на 19.03.2025 у розрізі категорій споживачів складає:
- населення – 7 464 шт., бюджет – 41 шт., госпрозрахункові – 87 шт.
- (72) КП «Самартеплоенерго» надало для прикладу копії індивідуальних письмових договорів укладених зі споживачами категорій «бюджет» та «госпрозрахункові», у редакції, що діяла на дату надання листа від 19.03.2025 № 124. Ці договори наведені у Таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Дата та номер договору	Споживач	Адреса споживача
[інформація, доступ до якої обмежено]			

- (73) Відділенням встановлено, що умови індивідуальних письмових договорів, укладених КП «Самартеплоенерго» у 2025 році з різними категоріями споживачів («бюджет» та «госпрозрахункові»), не відповідають умовам типових договорів, форми яких затверджені Постановою КМУ № 830. Інформація наведена у Таблиці 4.

Таблиця 4

Умови Типового договору (Типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії, затверджений Постановою № 830 (із змінами))	Умови договору в редакції КП «Самартепло-енерго»,	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
Розділ «Права і обов'язки сторін»		
Пункт 39 «Споживач має право»		
- на зміну розміру нарахувань за послугу з постачання теплової енергії у зв'язку із щомісячною зміною для виконавця ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії та надання послуги з постачання теплової енергії.	Підпункт відсутній	Фактична відмова Підприємства у зменшенні розмірів нарахувань при зменшенні ціни природного газу
Пункт 42 «Виконавець зобов'язаний»		
- змінити розмір нарахувань за послугу з постачання теплової енергії у зв'язку із щомісячною зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії та надання послуги з постачання теплової енергії відповідній категорії споживачів, згідно з вимогами Правил надання послуги з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів	Підпункт відсутній	Фактична відмова Підприємства у зменшенні розмірів нарахувань при зменшенні ціни природного газу

- (74) Як видно з таблиці 4, індивідуальних письмових договорів, укладених КП «Самартеплоенерго», не відповідають умовам типових договорів, форма яких затверджена Постановою № 830, зокрема, Типовому індивідуальному договору про надання послуги з постачання теплової енергії.
- (75) Таким чином, дії КП «Самартеплоенерго» у вигляді укладення зі споживачами категорій «бюджет» та «госпрозрахункові» індивідуальних письмових договорів, умови яких не відповідають умовам типових договорів, звужує коло прав споживачів і водночас звужує коло обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (76) Відповідно до положень статті 179 ГК України, яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважений ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та

органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках - затверджувати типові договори. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

- (77) Статтею 184 ГК України регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (78) Типові договори є формою регулювання договірних відносин у сфері господарювання, вони застосовуються для спрощення процесу укладання конкретних господарських договорів та визначення бажаної, з точки зору держави, моделі договірної зобов'язання. Головною ознакою типових договорів є їх обов'язковість.
- (79) Отже, КП «Самартеплоенерго» повинно було укласти договори зі споживачами про надання послуги з постачання теплової енергії відповідно до типових договорів, затверджених Постановою № 830, не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача, обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов договору.
- (80) Дії КП «Самартеплоенерго», які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають типовим договорам, затверджених Постановою № 830, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

7. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ КП «САМАРТЕПЛОЕНЕРГО»

- (81) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (82) Внаслідок дій КП «Самартеплоенерго» у вигляді укладення зі споживачами договорів з постачання теплової енергії, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених Постановою № 830, зменшився обсяг прав споживачів, втім збільшився обсяг їх відповідальності, а також зменшився обсяг обов'язків та відповідальності виконавця за порушення умов договору, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (83) Така поведінка КП «Самартеплоенерго» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуги з постачання теплової енергії.
- (84) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі, КП «Самартеплоенерго» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуги з постачання теплової

енергії, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.

- (85) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополю владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ КП «САМАРТЕПЛОЕНЕРГО» ДІЙ, ЩО УЩЕМЛЮЮТЬ ІНТЕРЕСИ СПОЖИВАЧІВ, ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (86) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умов, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (87) Дії КП «Самартеплоенерго» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку, оскільки Підприємство, відчуючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів укласти договори у відповідності до чинного законодавства, а споживачі, у разі незадоволення умовами договорів, мали б змогу обрати інше підприємство – надавача відповідних послуг.

9. ВИСНОВКИ

- (88) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (89) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (90) Враховуючи, що упродовж періоду з 2023 року по 30.06.2025 становище КП «Самартеплоенерго» на ринку послуги з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах м. Самар Самарівського району Дніпропетровської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні Підприємства, має ознаки монопольного (домінуючого), дії КП «Самартеплоенерго», які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» (зі змінами), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

(91) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», підпунктом 13 частини першої пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству «Самартеплоенерго» Самарівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація, доступ до якої обмежено]*) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії у відповідності до вимог чинної редакції типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» (зі змінами);
- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуги з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж 30 днів** з дня їх отримання з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА